

PRAWO OŚWIATY NIEPUBLICZNEJ

Bogusława Wojtczak

PRAWO OŚWIATY NIEPUBLICZNEJ

Bogusława Wojtczak

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 11 sierpnia 2021 r.

Wydawca serii
Elżbieta Piotrowska-Albin

Wydawca
Izabella Matecka

Redaktor prowadzący
Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne
Anna Krzesz

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

prawoLubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegając przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8246-313-2

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluger.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	15
Wstęp	19
Rozdział I	
Podstawy prawne funkcjonowania oświaty niepublicznej	21
1. Typy szkół i placówek niepublicznych	21
2. Charakterystyka przedszkola niepublicznego	24
3. Charakterystyka szkoły niepublicznej	26
3.1. Świadectwa, dyplomy, certyfikaty, zaświadczenia (art. 14 ust. 2 pr. oświat.)	28
3.2. Programy nauczania	29
3.3. Wymiar realizacji obowiązkowych zajęć edukacyjnych (art. 14 ust. 3 pkt 2 pr. oświat.)	34
3.4. Klasyfikowanie, promowanie, egzaminy zewnętrzne (art. 14 ust. 3 pkt 3 pr. oświat.)	37
3.5. Dokumentacja przebiegu nauczania (art. 14 ust. 3 pkt 4 pr. oświat.)	38
3.6. Kształcenie w zawodach szkolnictwa branżowego (art. 14 ust. 3 pkt 5 pr. oświat.)	38
3.7. Kwalifikacje nauczycieli (art. 14 ust. 3 pkt 6 pr. oświat.) ...	38
3.8. Organizacja roku szkolnego (art. 14 ust. 3 pkt 7 pr. oświat.)	39
4. Szkoły i oddziały niespełniające warunków art. 14 ust. 3 pr. oświat.	43
4.1. Oddziały międzynarodowe (art. 21–24 pr. oświat.)	44
4.1.1. Egzaminy	45

4.1.2. Likwidacja oddziału międzynarodowego (art. 123 pr. oświat.)	45
4.2. Szkoły eksperymentalne	45

Rozdział II

Zakładanie i likwidacja przedszkoli, szkół i placówek

niepublicznych	46
1. Kto może założyć i prowadzić szkołę, przedszkole i placówkę niepubliczną	46
2. Organy prowadzące ewidencję szkół i placówek niepublicznych	47
3. Zgłoszenie do ewidencji	48
3.1. Wymagane opinie	54
3.1.1. Opinia kuratora oświaty – szkoły	56
3.1.2. Opinia kuratora oświaty – placówki wskazane w art. 2 pkt 7 pr. oświat.	58
3.1.3. Opinia wojewódzkiej rady rynku pracy	59
3.1.4. Opinie powiatowego inspektora sanitarnego i komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej	60
3.2. Szkoła eksperymentalna	60
3.3. Kolejność czynności przy zakładaniu szkoły – podsumowanie	63
3.4. Wpis do ewidencji	64
3.5. Odmowa wpisu do ewidencji	65
3.6. Zmiana informacji	66
4. Wykreślenie wpisu z ewidencji	67
4.1. Wykreślenie w wyniku stwierdzenia uchybień (art. 169 ust. 1 pkt 3 pr. oświat.)	69
4.2. Likwidacja szkoły przez osobę prowadzącą	70

Rozdział III

Szkolnictwo zawodowe	72
1. Szkoły i placówki prowadzące kształcenie zawodowe	73
1.1. Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego	73
1.2. Podstawa programowa kształcenia w zawodach	77
1.2.1. Kryteria weryfikacji	79

1.2.2. Minimalna liczba godzin	80
1.3. Wybór zawodu, w którym kształci szkoła	81
1.3.1. Wymagana opinia	82
1.3.2. Współpraca z pracodawcą	83
1.4. Warunki przyjmowania kandydatów do szkół zawodowych	84
1.5. Ramowe plany nauczania	86
1.6. Praktyczna nauka zawodu	87
1.6.1. Praktyczna nauka zawodu za granicą	88
1.6.2. Zajęcia praktyczne	89
1.6.3. Praktyki zawodowe	92
1.6.4. System dualny	94
1.6.5. Możliwość zwolnienia z realizacji praktycznej nauki zawodu	95
1.7. Programy nauczania zawodu	95
1.8. Branżowa szkoła I stopnia	97
1.9. Technikum	100
1.10. Szkoła policealna	103
1.11. Branżowa szkoła II stopnia	106
1.12. Dodatkowe umiejętności i uprawnienia zawodowe	109
1.13. Staże uczniowskie	113
2. Kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych	115
2.1. Warunki i termin prowadzenia kształcenia	117
2.2. Kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość	118
2.3. Dokumentacja	119
2.4. Dziennik zajęć	120
2.5. Zaliczenie zajęć i zaświadczenie	121
3. Kwalifikacyjne kursy zawodowe	122
3.1. Organizator KKZ	122
3.2. Od czego zacząć	123
3.3. Liczba godzin i formy kształcenia	124
3.4. Program nauczania	125
3.5. Rekrutacja – wymagania wobec uczestników	125
3.6. Rozpoczęcie kształcenia	127
3.7. Zwolnienie z zajęć	127

4. Kurs umiejętności zawodowych	129
4.1. Organizator KUZ	129
4.2. Minimalna liczba godzin	130
5. Kurs kompetencji ogólnych	132
6. Turnus dokształcania teoretycznego młodocianych	132
6.1. Organizacja	133
6.2. Ocenianie	134
7. Inne kursy	134

Rozdział IV

Zatrudnianie nauczycieli	136
1. Wymagania wobec nauczycieli	136
2. Ustalenie kwalifikacji	137
3. Kwalifikacje nauczycieli pracujących z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami	144
4. Pensum, urlop	146
5. Formy zatrudnienia	148
6. Warunki, które musi spełniać nauczyciel	148
7. Zatrudnienie osoby niebędącej nauczycielem	150

Rozdział V

Zakres stosowania Karty Nauczyciela	152
1. Ocena pracy nauczyciela	154
1.1. Kto i kiedy dokonuje oceny pracy nauczyciela	154
1.2. Obowiązujące terminy	156
1.3. Wymagane opinie	157
1.4. Ustalenie oceny pracy	158
1.5. Obowiązki nauczyciela	160
1.6. Karta oceny pracy	168
1.7. Doręczenie karty oceny pracy	168
1.8. Odwołanie od oceny pracy	169
1.9. Terminy związane z odwołaniem	171
1.10. Ocena pracy nauczyciela w pytaniach i odpowiedziach	171
2. Awans zawodowy	173
2.1. Nadanie stopnia awansu zawodowego	174
2.1.1. Przedłużenie stażu	177

2.1.2. Zmiana miejsca zatrudnienia w trakcie stażu (art. 9f ust. 2–4 KN)	178
2.1.3. Przerwanie stażu	178
2.1.4. Plan rozwoju zawodowego	180
2.1.5. Zadania dyrektora w trakcie stażu nauczyciela	181
2.2. Organy nadające stopnie awansu zawodowego	181
2.3. Stopień awansu zawodowego nadany z mocy prawa (bez odbywania stażu)	183
2.4. Awans na stopień nauczyciela kontraktowego	184
2.4.1. Rozpoczęcie stażu	185
2.4.2. Plan rozwoju nauczyciela stażysty	186
2.4.3. W trakcie stażu	187
2.4.4. Po zakończeniu stażu	188
2.4.5. Ocena dorobku zawodowego (art. 9c KN)	189
2.4.6. Postępowanie kwalifikacyjne	190
2.4.7. Nadanie stopnia nauczyciela kontraktowego	194
2.4.8. Odmowa nadania stopnia nauczyciela kontraktowego	195
2.5. Awans na stopień nauczyciela mianowanego	196
2.5.1. Rozpoczęcie stażu	196
2.5.2. Plan rozwoju nauczyciela kontraktowego	196
2.5.3. W trakcie stażu	197
2.5.4. Po zakończeniu stażu	198
2.5.5. Ocena dorobku zawodowego (art. 9c KN)	199
2.5.6. Postępowanie egzaminacyjne	199
2.5.7. Nadanie stopnia nauczyciela mianowanego	202
2.6. Awans na stopień nauczyciela dyplomowanego	203
2.6.1. Rozpoczęcie stażu	204
2.6.2. Plan rozwoju nauczyciela mianowanego	204
2.6.3. W trakcie stażu	205
2.6.4. Po zakończeniu stażu	206
2.6.5. Ocena dorobku zawodowego (art. 9c KN)	206
2.6.6. Postępowanie kwalifikacyjne	206
3. Odpowiedzialność dyscyplinarna	207
3.1. Czyny podlegające odpowiedzialności dyscyplinarnej ...	208
3.2. Postępowanie dyscyplinarne	209

3.3. Przedawnienie	211
3.4. Zatarcie kary (art. 85s)	211
3.5. Zawieszenie w pełnieniu obowiązków	212
3.6. Centralny rejestr orzeczeń dyscyplinarnych	213

Rozdział VI

Zakres stosowania ustawy o systemie oświaty	214
1. Podręczniki	215
2. Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie	217
2.1. Ocenianie we wszystkich typach szkół	219
2.1.1. Zajęcia podlegające ocenianiu	224
2.1.2. Kto ocenia	225
2.2. Szkoły dla dzieci i młodzieży	226
2.2.1. Zwolnienie ucznia z zajęć	228
2.2.2. Indywidualizacja	230
2.2.3. Klasyfikowanie i promowanie	231
2.2.4. Ocena zachowania	233
2.2.5. Klasyfikacja śródroczna	234
2.2.6. Klasyfikacja roczna	235
2.2.7. Opisowa ocena klasyfikacyjna	237
2.2.8. Promowanie	237
2.2.9. Klasyfikacja końcowa	240
2.2.10. Ukończenie szkoły	241
2.2.11. Egzamin wewnętrzny w szkołach dla dzieci i młodzieży	246
2.2.12. Egzamin klasyfikacyjny	246
2.2.13. Egzamin poprawkowy	250
2.2.14. Zastrzeżenia do rocznej oceny klasyfikacyjnej (art. 44n u.s.o. i § 17 r.o.k.p.)	252
2.2.15. Dokumentacja egzaminów i sprawdzianu	255
2.2.16. Dokumentacja komisji ustalającej ocenę zachowania (§ 17 ust. 11 i 12 r.o.k.p.)	256
2.2.17. Wgląd w dokumentację	257
2.3. Szkoły dla dorosłych, szkoły policealne i BS II	257
2.3.1. Zwolnienie z zajęć	258
2.3.2. Indywidualizacja	262
2.3.3. Klasyfikowanie i promowanie	263

2.3.4. Klasyfikacja semestralna	263
2.3.5. Egzamin semestralny	264
2.3.6. Promocja na następny semestr	266
2.3.7. Nieklasyfikowanie słuchacza	268
2.3.8. Klasyfikacja końcowa	268
2.3.9. Ukończenie szkoły	269
2.4. Egzaminy wewnętrzne w szkołach dla dorosłych, szkołach policealnych i BS II	270
2.4.1. Egzamin klasyfikacyjny	270
2.4.2. Egzamin poprawkowy	272
2.4.3. Sprawdzian wiadomości i umiejętności	274
2.4.4. Dokumentacja egzaminów i sprawdzianu	276
3. Egzaminy zewnętrzne	277
3.1. Informacje ogólne o egzaminach	279
3.2. Egzamin ósmoklasisty	280
3.3. Egzamin maturalny	284
3.3.1. Egzamin maturalny dla absolwentów technikum i BS II	286
3.3.2. Egzamin poprawkowy (art. 44zzm u.s.o.)	287
3.4. Egzamin zawodowy	288

Rozdział VII

Prowadzenie szkoły/przedszkola: organy i ich uprawnienia, statut oraz inne dokumenty .....

1. Organy szkoły	291
1.1. Dyrektor	293
1.2. Rada pedagogiczna	294
1.3. Samorząd uczniowski	296
2. Statut szkoły	297
2.1. Statut liceum ogólnokształcącego	298
2.1.1. Nazwa i typ szkoły	299
2.1.2. Zadania szkoły	299
2.1.3. Osoba prowadząca	301
2.1.4. Organy szkoły oraz zakres ich zadań	302
2.1.5. Organizacja szkoły	302
2.1.6. Szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego uczniów	304

2.1.7.	Prawa i obowiązki pracowników oraz uczniów szkoły	307
2.1.8.	Tryb składania skarg w przypadku naruszenia praw uczniów	310
2.1.9.	Skreślenie ucznia z listy uczniów	310
2.1.10.	Sposób uzyskiwania środków finansowych na działalność szkoły	311
2.1.11.	Zasady przyjmowania uczniów do szkoły	312
2.1.12.	Postanowienia końcowe	314
2.2.	Statut szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe	315
2.2.1.	Nazwy zawodów, w których kształci szkoła	317
2.2.2.	Organizacja kształcenia zawodowego	318
2.3.	Statut szkoły podstawowej	319
2.4.	Praktyczne informacje dotyczące konstruowania statutów	319
3.	Przyjmowanie uczniów do szkół niepublicznych	320
4.	Statut przedszkola	321
5.	Program wychowawczo-profilaktyczny	324
6.	Program doradztwa zawodowego	325

Rozdział VIII

Analiza aktów wykonawczych i zakres ich stosowania	331
1. Dokumentacja przebiegu nauczania	331
1.1. Dzienniki lekcyjne	336
1.1.1. Szkoła dla dzieci i młodzieży (§ 8 ust. 2–4 r.d.p.n.)	336
1.1.2. Szkoła dla dorosłych, szkoła policealna i BS II (§ 8 ust. 2–4 r.d.p.n.)	337
1.2. Inne dzienniki niż dziennik lekcyjny	338
1.2.1. Zajęcia w świetlicy (§ 9 r.d.p.n.)	339
1.2.2. Inne zajęcia	339
1.2.3. Zajęcia i czynności prowadzone przez specjalistów (§ 18 r.d.p.n.)	340
1.2.4. Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze (§ 12 r.d.p.n.)	341
1.2.5. Dzienniki indywidualnego nauczania	342
1.2.6. Indywidualne teczki	342

1.3. Dzienniki elektroniczne	343
1.4. Księga uczniów/słuchaczy	345
1.5. Arkusze ocen	347
1.5.1. Prowadzenie arkuszy ocen zgodnie z § 14 r.d.p.n.	348
1.5.2. Instrukcja wypełniania arkuszy ocen zgodnie z rozporządzeniem w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków	350
1.5.3. Zmiana szkoły przez ucznia (§ 25 ust. 4 i 5 r.ś.d.)	353
1.5.4. Księgi arkuszy ocen (§ 15 r.d.p.n.)	354
1.6. Dokumentacja przebiegu nauczania prowadzona w przedszkolu	356
1.7. Sprostowanie błędu (§ 25 r.d.p.n.)	357
1.8. Odtworzenie zniszczonej dokumentacji (§ 23 r.d.p.n.) ...	358
1.9. Przechowywanie dokumentacji przebiegu nauczania ...	359
2. Świadectwa szkolne i pozostałe druki wydawane przez szkoły i przedszkola	361
2.1. Świadectwa szkolne	362
2.2. Wypełnianie świadectw	363
2.2.1. Pierwsza strona świadectwa (§ 17 r.ś.d.)	364
2.2.2. Druga strona – wybrane informacje	365
2.3. Inne druki szkolne	366
2.3.1. Indeksy	366
2.3.2. Zaświadczenia (§ 3 ust. 9 i 10 r.ś.d.)	366
2.3.3. Legitymacje szkolne (§ 26 r.ś.d.)	367
2.3.4. Ewidencja (§ 5 r.ś.d.)	367
2.4. Przedszkola	368
2.5. Duplikaty (§ 24 r.ś.d.)	369
2.6. Sprostowanie błędów i omyłek (§ 22 r.ś.d.)	371
3. Indywidualne nauczanie i indywidualny tok nauki	372
3.1. Indywidualne nauczanie i indywidualne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne	372
3.1.1. Indywidualne nauczanie	373
3.1.2. Dokumentacja zajęć indywidualnego nauczania i ich ocenianie	376
3.1.3. Zajęcia prowadzone w szkole (§ 10 r.i.n.)	377

3.1.4. Zaprzestanie lub zawieszenie indywidualnego nauczania	377
3.1.5. Indywidualne roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne	378
3.1.6. Dokumentacja zajęć indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego	380
3.1.7. Zajęcia prowadzone w przedszkolu dla dzieci objętych indywidualnym obowiązkowym rocznym wychowaniem przedszkolnym (§ 10 r.i.n.)	381
3.2. Indywidualny program lub tok nauki	382
4. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna	389
4.1. Zindywidualizowana ścieżka realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz zindywidualizowana ścieżka kształcenia (§ 12 r.p.p.p.)	391
5. Organizowanie kształcenia uczniów niepełnosprawnych	392
6. Bezpieczeństwo uczniów i wychowanków	393
6.1. Zawieszenie zajęć (§ 18 r.b.h.p.)	397
6.2. Wypadki (rozdział 4 r.b.h.p.)	397
 Rozdział IX	
Nadzór pedagogiczny	399
1. Uprawnienia wizytatorów	401
2. Nadzór pedagogiczny zewnętrzny	403
3. Nadzór pedagogiczny wewnętrzny	406
4. Wymagania wobec szkół i placówek	407
 Bibliografia	 409

WSTĘP

Pierwsze szkoły niepubliczne zaczęły powstawać w 1989 r. Kuratoria oświaty wydały wówczas zgodę na utworzenie od 1 września 1989 r. trzydziestu dwóch takich szkół. Dwa lata później, 25 października 1991 r. opublikowano ustawę o systemie oświaty, w której prawnie usankcjonowano istnienie oświaty niepublicznej w Polsce. Od tego czasu wielokrotnie modyfikowano zasady funkcjonowania szkół i placówek niepublicznych. Zmiana ustroju szkolnego od 1 września 2016 r. objęła także szkolnictwo niepubliczne, od tego momentu podstawę prawną zakładania i prowadzenia szkół, przedszkoli i placówek niepublicznych stanowi ustawa – Prawo oświatowe.

Według danych GUS-u w roku szkolnym 2019/2020 szkoły niepubliczne stanowiły około 20% wszystkich szkół funkcjonujących w Polsce. Najwięcej jest szkół policealnych (80%) oraz szkół dla dorosłych (szkoły podstawowe – 44%, licea ogólnokształcące – 62%), licea ogólnokształcące dla młodzieży to około 24%, szkoły podstawowe dla dzieci – 10%, a technika i branżowe szkoły I stopnia – 11%¹.

Mimo że oświata niepubliczna stanowi dość duży odsetek całej polskiej oświaty, przepisy w wielu kwestiach nie są jednoznaczne i budzą sporo wątpliwości. Celem niniejszej publikacji jest analiza wybranych aktów prawnych, na podstawie których funkcjonują niepubliczne szkoły, placówki i przedszkola oraz przedstawienie praktycznych rozwiązań wynikających z moich doświadczeń zawodowych na różnych szczeblach edukacji, w tym również niepublicznej.

---

¹ *Informacja statystyczna GUS. Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2019/2020*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa–Gdańsk 2020.

Rozdział IV

ZATRUDNIANIE NAUCZYCIELI

Rozważając zatrudnienie nauczyciela w szkole, przedszkolu i placówce niepublicznej, należy wziąć pod uwagę jego kwalifikacje i formę zatrudnienia. W oświacie publicznej nauczycieli zatrudnia się na podstawie ustawy – Karta Nauczyciela, która określa sposób nawiązywania stosunku pracy uzależniony między innymi od stopnia awansu zawodowego. Karta Nauczyciela wskazuje także pensum nauczyciela zależne przede wszystkim od rodzaju prowadzonych zajęć. Przepisy te nie mają zastosowania w szkołach i placówkach niepublicznych, jednakże KN w pewnym zakresie reguluje także zatrudnienie nauczycieli w oświacie niepublicznej.

1. Wymagania wobec nauczycieli

Ogólne warunki, które musi spełniać każdy nauczyciel, aby mógł prowadzić zajęcia z uczniami, określa art. 9 KN. Zgodnie z art. 91b ust. 2 pkt 1 i 2 KN przepis art. 9 stosuje się także w szkołach, przedszkolach i placówkach niepublicznych. Stanowisko nauczyciela może więc zajmować osoba, która:

- 1) posiada wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończyła zakład kształcenia nauczycieli i podejmuje pracę na stanowisku, do którego są to wystarczające kwalifikacje;
- 2) przestrzega podstawowych zasad moralnych;
- 3) spełnia warunki zdrowotne niezbędne do wykonywania zawodu.

Wskazane w art. 9 ust. 1 pkt 3 KN warunki zdrowotne niezbędne do zajmowania stanowiska nauczyciela potwierdza zaświadczenie lekarskie wydawane na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 30.05.1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz.U. z 2016 r. poz. 2067 ze zm.).

2. Ustalenie kwalifikacji

Przed nawiązaniem stosunku pracy należy dokładnie przeanalizować kwalifikacje kandydata na nauczyciela, czyli czy dana osoba ma przygotowanie pedagogiczne oraz czy spełnia pozostałe warunki niezbędne do zajmowania określonego stanowiska lub prowadzenia wskazanych zajęć. Ustalenie kwalifikacji jest ważne już na etapie zakładania szkoły i uzyskania wpisu do ewidencji szkół niepublicznych. Kurator oświaty wydaje pozytywną opinię tylko w przypadku spełnienia wszystkich warunków wskazanych w art. 14 ust. 3 pr. oświat., a jednym z nich jest zatrudnianie nauczycieli obowiązkowych zajęć edukacyjnych posiadających kwalifikacje określone dla nauczycieli szkół publicznych (pkt 6). Dane dotyczące kwalifikacji pracowników pedagogicznych i dyrektora, przewidzianych do zatrudnienia, podaje się również w ogłoszeniu do ewidencji (art. 168 ust. 4 pkt 5 pr. oświat.).

Szczegółowe kwalifikacje opisane są w wydanym na podstawie art. 9 ust. 2 KN rozporządzeniu w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli. Z art. 9 ust. 1 pkt 1 KN wynika, że można nawiązać stosunek pracy tylko z osobą, która ma wykształcenie wyższe lub ukończyła zakład kształcenia nauczycieli. Wykształcenie wyższe to ukończone studia potwierdzone odpowiednim dyplomem. Osoba, która ukończyła studia, ale nie zdała – odpowiednio – egzaminu licencjackiego lub magisterskiego, czyli mająca tzw. absolutorium, nie ma wykształcenia wyższego i nie może być zatrudniona na stanowisku nauczyciela. Odpowiednich kwalifikacji nie mają także studenci uczelni wyższych i nie mogą pracować w charakterze nauczycieli. Rodzaje zakładów kształcenia nauczycieli określa § 2 pkt 11 r.k.w.n.

Od 1 października 2016 r. kształcenie nauczycieli odbywa się wyłącznie w szkołach wyższych, od tego dnia w systemie oświaty przestały funkcjonować zakłady kształcenia nauczycieli, jednakże osoby, które je ukończyły, zachowują nabyte kwalifikacje.

Tabela 15. Słowniczek określeń zawartych w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli

Kwalifikacje i wykształcenie	Wyjaśnienie określeń zgodnie z rozporządzeniem w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli	Dokument potwierdzający
Wskazany niżej wymiar przygotowania pedagogicznego nie dotyczy osób, które uzyskały przygotowanie pedagogiczne przed dniem 31 października 1991 r. (§ 26 r.k.w.n.)		
kwalifikacje pedagogiczne	co najmniej: – 270 godzin zajęć z psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w powiązaniu z kierunkiem kształcenia – 150 godzin pozytywnie ocenionej praktyki pedagogicznej	– dyplom ukończenia studiów lub – inny dokument wydany przez uczelnię, lub – dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli, lub – świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego
kwalifikacje pedagogiczne nauczycieli praktycznej nauki zawodu	co najmniej 150 godzin zajęć z psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w powiązaniu z kierunkiem kształcenia	
wykształcenie wyższe	– ukończone studia I stopnia lub – ukończone studia II stopnia, lub – ukończone jednolite studia magisterskie	dyplom ukończenia studiów
zakład kształcenia nauczycieli	– kolegium nauczycielskie – nauczycielskie kolegium języków obcych – studium nauczycielskie – studium wychowania przedszkolnego – studium nauczania początkowego – pedagogiczne studium techniczne	dyplom lub świadectwo potwierdzające ukończenie odpowiedniego zakładu kształcenia nauczycieli

W niniejszym rozdziale nie jest możliwe szczegółowe omówienie kwalifikacji wszystkich nauczycieli. Najłatwiej ustala się kwalifikacje, jeśli nauczyciel ukończy studia na kierunku, którego nazwa jest taka sama jak nazwa prowadzonych zajęć, np. matematyka, język polski, fizyka itp. W większości przypadków kwalifikacje kandydata na nauczyciela są złożone i w związku z tym każdą sytuację należy rozpatrywać indywidualnie. Najtrudniej określa się kwalifikacje nauczycieli przedmiotów zawodowych, gdyż z reguły nie ma studiów wyższych, których kierunek byłby tożsamy z nauczaniem przedmiotem zawodowym czy prowadzonymi zajęciami.

Nie można zatrudnić nauczyciela, który nie ma wymaganych kwalifikacji lub nie posiada przygotowania pedagogicznego. W szkołach publicznych zgodnie z art. 10 KN dopuszcza się nawiązanie stosunku pracy z nauczycielem stażystą bez przygotowania pedagogicznego (ust. 3). Za zgodą organu nadzoru pedagogicznego można także zatrudnić nauczyciela bez kwalifikacji, jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia osoby posiadającej wymagane kwalifikacje (ust. 9). Wymienione przepisy (art. 10 ust. 3 i 9 KN) nie mają zastosowania w szkołach i placówkach niepublicznych, w związku z tym każdy zatrudniony tam nauczyciel ma obowiązek posiadać przygotowanie pedagogiczne oraz pozostałe kwalifikacje wskazane w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

Przy określaniu kwalifikacji należy wziąć pod uwagę, że:

- część absolwentów uczelni ma suplement do dyplomu, w którym zostały opisane możliwości przyszłego zatrudnienia,
- osoby, które ukończyły studia pedagogiczne, uzyskały przygotowanie pedagogiczne w trakcie studiów i nie muszą przedstawiać dodatkowych zaświadczeń – wpis w dyplomie o ukończeniu studiów na kierunku nauczycielskim albo specjalności nauczycielskiej jest jednoznaczny z przygotowaniem pedagogicznym,
- absolwenci psychologii i pedagogiki nie nabywają automatycznie przygotowania pedagogicznego w związku z ukończeniem danego kierunku studiów, chyba że wskazuje na to zapis w suplementie do dyplomu (§ 18 i 19 r.k.w.n.),

- jeśli z kierunku (specjalności) studiów nie wynika, że w toku studiów odbyło się przygotowanie pedagogiczne, uczelnia może wydać zaświadczenie o odbyciu takiego przygotowania na wniosek zainteresowanej osoby, wniosku nie składa szkoła,
- każdy nauczyciel, który ma kwalifikacje odpowiednie do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, ma także kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w świetlicy szkolnej, jeżeli taka została w szkole zorganizowana (§ 24 pkt 3 r.k.w.n.),
- nauczyciel języka polskiego nie ma kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela bibliotekarza, kwalifikacje nauczyciela bibliotekarza określa § 7 r.k.w.n.,
- nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, którym na podstawie wcześniej obowiązujących przepisów uznano ukończony kierunek (specjalność) studiów za zbliżony do nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, zachowują nabyte kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki (§ 28 r.k.w.n.). Do 30 maja 2004 r. kuratorzy oświaty uznawali, czy dany kierunek studiów jest zbliżony z nauczanym przedmiotem. Od 31 maja 2004 r. oceny, czy kierunek studiów można uznać za zbliżony z nauczanym przedmiotem, dokonywał dyrektor szkoły zatrudniającej nauczyciela. Obecnie kwalifikacje określa się na podstawie rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, nie ustala się powyższych „zbliżeń”. Jednakże jeśli nauczyciel miał dokonane takie zbliżenie (znajduje się w teczce jego akt osobowych), to zachowuje nabyte kwalifikacje, ale tylko w danym typie szkoły, np. jeśli na tej podstawie uczył biologii w liceum ogólnokształcącym, to nie może uczyć biologii w szkole podstawowej.

Tabela 16. Przykłady kwalifikacji w powiązaniu z kierunkiem studiów

Rodzaj ukończonych studiów	Przygotowanie pedagogiczne	Uprawnienia
magisterskie na kierunku matematyka, specjalność nauczycielska	przygotowanie pedagogiczne w toku studiów – specjalność nauczycielska	do nauczania matematyki
– magisterskie na wydziale informatyki, na kierunku automatyka i robotyka – studia podyplomowe na kierunku matematyka	kurs kwalifikacyjny z zakresu przygotowania pedagogicznego organizowany przez ośrodek doskonalenia nauczycieli	
magisterskie na kierunku geografia, specjalność hydrologia, meteorologia i klimatologia	przygotowanie pedagogiczne w toku studiów – informacja w suplemencie: uprawnienia do nauczania geografii w szkole ponadgimnazjalnej (może uczyć w obecnej szkole ponadpodstawowej)	
– magisterskie na politechnice, na wydziale fizyki technicznej, kierunek fizyka techniczna – studia podyplomowe w zakresie informatyki i technologii informacyjnych	studium pedagogiczne na politechnice	do nauczania informatyki jako przedmiotu ogólnokształcącego
magisterskie, kierunek: historia, specjalność: nauczycielska, edukacja historyczna i wiedza o społeczeństwie	przygotowanie pedagogiczne w toku studiów: specjalność nauczycielska, w suplemencie uprawnienia do nauczania: historii, wiedzy o społeczeństwie oraz wychowania do życia w rodzinie – na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej	

Rodzaj ukończonych studiów	Przygotowanie pedagogiczne	Uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> – magisterskie na kierunku język polski, specjalność nauczycielska – studia podyplomowe na kierunku wiedza o kulturze 	przygotowanie pedagogiczne w toku studiów – specjalność nauczycielska	do nauczania języka polskiego i wiedzy o kulturze brak kwalifikacji do nauczania plastyki oraz zajmowania stanowiska nauczyciela bibliotekarza
<ul style="list-style-type: none"> – studia I stopnia z resocjalizacji – studia II stopnia z prewencji – studia podyplomowe z edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej z językiem angielskim 	do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolu oraz w klasach I–III szkoły podstawowej	

Kwalifikacje nauczycieli przedmiotów zawodowych

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w BS I, BS II, technikach i szkołach policealnych posiada osoba, która ma przygotowanie pedagogiczne oraz:

- 1) w przypadku nauczania teoretycznych przedmiotów zawodowych spełnia warunki określone w § 3 ust. 1 i 2 r.k.w.n., czyli ukończyła:
  - studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na:
    - kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem, lub
    - kierunku, którego efekty uczenia się, o których mowa w ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, w zakresie wiedzy i umiejętności obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na danym etapie edukacyjnym, lub

Publikacja szczegółowo omawia przepisy dotyczące oświaty niepublicznej i sposoby ich stosowania w praktyce. Zaprezentowane zagadnienia zostały zilustrowane konkretnymi przykładami oraz opatrzone analizą często pojawiających się pytań i wątpliwości. Przedstawiono regulacje związane m.in. z:

- dydaktyczno-wychowawczą i opiekuńczą funkcją szkoły, w tym: organizacją zajęć obo-
wiązkowych i dodatkowych, ramowymi planami nauczania i bezpieczeństwem uczniów;
- zasadami oceniania, klasyfikowania i promowania oraz przeprowadzania egzaminów;
- udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- prowadzeniem dokumentacji przebiegu nauczania;
- ustalaniem kwalifikacji nauczycieli;
- zakresem stosowania w oświacie niepublicznej ustawy – Karta Nauczyciela.

Autorka krok po kroku pokazuje, jak założyć niepubliczne przedszkole i szkołę, a także na co zwrócić uwagę przy prowadzeniu danego typu szkoły lub placówki. W opracowaniu czytelnicy odnajdą odpowiedzi na pytania:

- które zajęcia szkoły niepubliczne muszą prowadzić, a których nie;
- czy w szkołach niepublicznych powinny działać te same organy, które funkcjonują w szkołach publicznych, i kto ustala ich uprawnienia;
- kto ma kompetencje do zmiany statutu szkoły niepublicznej;
- jaki jest zakres prowadzonego nadzoru pedagogicznego.

Książka jest przeznaczona dla dyrektorów szkół i przedszkoli niepublicznych oraz dla pracowników nadzoru pedagogicznego nad tymi placówkami.

Bogusława Wojtczak – nauczyciel, wieloletni dyrektor szkoły, szkoleniowiec, doradca ministra edukacji w 2013 r., wykładowca na studiach zarządzania oświatą, promotor zmian w szkolnictwie zawodowym (certyfikat MEN), egzaminator OKE; współpracuje ze szkołami niepublicznymi i zawodowymi w zakresie prawa oświatowego, członek Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kadry Kierowniczej Oświaty; trener i psychoterapeuta Gestalt; autorka artykułów o tematyce oświatowej, komentarzy, analiz, procedur i wzorów, ekspert prawa oświatowego LEX Wolters Kluwer.

9788382463132 W01P01

ISBN 978-83-8246-313-2

9 788382 463132

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 59 ZŁ (W TYM 5% VAT)